

BLOGI

Suomen Pankin valuuttavaranto: mikä, miksi, miten

Rahapolitiikka | 20.05.2025 | Tuomas Välimäki

KIRJOITTAJA



Tuomas Välimäki
Johtokunnan jäsen

Suomen Pankilla on tärkeä rooli taloudellisen vakauden ja kansallisen varautumisen turvaamisessa. Hint- ja rahoitusvakaudesta huolehtimisen ohella ulkomaanvaluutoissa pidetyistä varoista koostuva valuuttavaranto ja sen hoito ovat osa tätä kokonaisuutta. Mutta mitä valuuttavaranto tarkalleen ottaen on, miksi sitä tarvitaan ja miten sen koko määritellään?

Miksi valuuttavarantoa tarvitaan?

Suomen Pankin lakisääteisiin tehtäviin kuuluu valuuttavarannon hallussapito ja hoito. Ulkomaanvaluuttoja voidaan tarvita eurojärjestelmän raha- ja valuuttapoliittisiin toimiin ja turvaamaan rahoitusvakautta kriisitilanteissa. Valuuttavarannolla on myös keskeinen asema välttämättömän ulkomaankaupan rahoitusta turvaavana puskurivarantona.

Miten valuuttavarannon riittävyttä arvioidaan?

Valuuttavarannon mitoitukseen ei ole olemassa yhtä yleisesti sovellettavissa olevaa tapaa. Se lähtee kunkin maan tarpeista. Suomen Pankki arvioi valuuttavarantojensa riittävyttä rahapoliittisten tarpeiden ohella muun muassa euroalueen ulkopuolisen välttämättömyystuonnin arvon kautta. Lisäksi pankkisektorin koko ja pankkien mahdolliset ulkomaanvaluuttamääräiset vastuut saatetaan huomioida valuuttavarantojen mitoituksessa. Suomen Pankin johtokunta mitoittaa valuuttavarantonsa vähintään kolmen vuoden välein.

Valuuttavarannon rakenne ja lisäpuskurit

Loppuvuodesta 2024 tehdyllä päätöksellä Suomen Pankki kasvatti valuuttavarantoaan noin 2 miljardin euron arvosta. Huhtikuun 2025 lopussa Suomen Pankin valuuttavaranto oli yhteensä 8,9

miljardia euroa. Suurin osa valuuttavarannosta on dollarimääräistä, mutta siihen sisältyy myös jeni- ja puntamääräisiä eriä sekä IMF:n erityisnosto-oikeuksia (SDR).

Valuuttavarannon ohella Suomen Pankilla on lisäpuskurina taseessaan myös kultavarallisuutta. Valuuttavarannon ja kultavarojen 12,9 miljardin euron yhteismäärästä kullan osuus on noin kolmannes.

Valuuttavarannon kustannus

Valuuttavarannot hankitaan luomalla euroja, jotka Suomen Pankki vaihtaa valuuttamarkkinoilla ulkomaanvaluutoiksi. Eurojen luonnin hinta Suomen Pankille on käytännössä EKP:n ohjaukorko, joka on siten myös valuuttavarannon rahoituskustannus. Valuuttavaranto sijoitetaan lähtökohtaisesti kunkin varantovaluutan turvallisiin ja likvideihin sijoituskohteisiin. Koska valuuttavarannot koostuvat päävaluutoista, joihin ei liity merkittäviä riskipreemioita, korkopariteetin mukaan voidaan olettaa, että valuuttavarannon tuotot vastaavat lähtökohtaisesti niiden rahoituskustannusta.

Koska valuuttakurssit ja korkoerot vaihtelevat markkinoilla, valuuttavarannon euroarvo voi vaihdella voimakkaastikin. Valuuttavarannon arvon kehityksestä juontuvaa riskiä voidaankin pitää Suomen Pankin valuuttavarannon hallinnoinnin kustannuksena.

Hajautushyötyjä ja valuuttariskejä

Valuuttavaranto koostuu kolmesta eri valuutasta, mikä tuo hajautushyötyjä ja vakauttaa Suomen Pankin tulosta ja tasetta valuuttakurssivaihteluita vastaan.

Valuuttakurssiriski on kuitenkin merkittävin Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden riskeistä. Esimerkiksi dollarin tai kullan voimakas arvonmuutos voi vaikuttaa merkittävästi Suomen Pankin taseeseen ja toiminnalliseen tulokseen. Tätä riskiä puskuroid arvonmuutostileille mahdollisesti kertyneet puskurit ja tarkoitusta varten tehdyt valuuttakurssivaraukset. Niillä voidaan kattaa valuuttakurssimuutoksista mahdollisesti aiheutuvia realisoituneita ja realisoimattomia tappioita.

Kullan merkitys lisävarantona

Kulta on merkittävä osa Suomen Pankin varautumista ja puskuria. Se tarjoaa suojaa globaalien kriisien aikana ja tuo hajautushyötyä varantoon. Kullan hinta on ollut historiallisesti korkealla juuri silloin, kun kansainväliset kriisit ovat kärjistyneet – mutta toisaalta se ei tarjoa yhtä hyvää suojaa, jos kyseessä on yksin Suomeen kohdistuva kriisi.

Kun Suomen Pankki päätti kasvattaa valuuttavarantojaan kansallisen varautumisen

vahvistamiseksi, myös sen kohtaamat valuuttakurssiriskit kasvoivat. Siksi se päätti kohentaa asemaansa näitä riskejä vastaan rahoittamalla valuuttaostot vain osittain kasvattamalla euromääräistä velkaansa. Noin neljännes valuuttaostoista rahoitettiin euromääräisen velkaantumisen sijaan myymällä noin 10 % kultavarannoista.

Tällä myynnillä realisoitiin kullan arvonmuutoksesta kertynyttä voittoa ja vahvistettiin valuuttakurssivarausta, jolla voidaan kattaa mahdollisia tappioita, jos varantovaluutat heikentyvät. Näin myynti paransi riskipuskurien suhdetta riskeihin. Kultamyyntien kokonaismäärä mitoitettiin siten, että valuuttakurssivarausta kasvatettiin kattamaan varsinaisista valuutoista koostuvan varannon riskitason kasvun. Kultamyynti pienensikin valuuttavarannosta aiheutuvaa taloudellisen ja kirjanpidollisen riskin kasvua oleellisesti. Samalla kullan osuus kokonaisvarannoista asetui portfolioteoreettisissa laskemissa tasolle, joka optimoi valuuttavarannon riskit paremmin.

Yhteenveto

Suomen Pankin valuuttavaranto ja sen lisäpuskurit muodostavat tärkeän osan kansallista varautumista. Ne turvaavat Suomen välttämätöntä tuontia kriiseissä, tukevat rahoitusvakauden ylläpitämistä ja mahdollistavat maamme osallistumisen euroalueen yhteisiin valuuttapoliittisiin toimiin. Geopoliittiset jännitteet ja talouden epävarmuudet korostavat varannon merkitystä entisestään ja olivat keskeinen syy sen kasvattamiseen. Tasapainottamalla varannon kokoa, rakennetta ja riskejä Suomen Pankki varmistaa, että se pystyy toimimaan tehokkaasti myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Asiasanat

kulta